

РЕШЕНИЕ

№ 1232

гр. Варна , 14.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, IV СЪСТАВ в публично заседание на двадесет и девети март, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Ивелина М. Събева
Членове: Константин Д. Иванов
Мая Недкова

при участието на секретаря Елка Н. Иванова
като разгледа докладваното от Ивелина М. Събева Въззивно гражданско дело № 20203100503360 по описа за 2020 година

Производството е по въззивна жалба на „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, представлявано от К. К., чрез адвокат Б.Д., срещу Решение № 539/06.02.2020 г., постановено по гр. д. № 1238/2019 г. на Районен съд-Варна, в частта, в която е отхвърлен предявения осъдителен иск срещу С. Г. Т. за сумата 356.10 лв. - левовата равностойност на 182.07 евро, представляваща надплатено обезщетение при командировка в чужбина, за периода 02.09.2016 г.-17.11.2016 г., със законната лихва за забава, считано от депозиране на исковата молба - 10.09.2018 г., до окончателно изплащане на задължението, на основание чл. 357, ал. 1 КТ вр. чл. 1 и чл. 6 от Наредба за служебните командировки на шофьорите и стюардесите в чужбина при международни автомобилни превози на товари и пътници, и в частта относно присъденото възнаграждение за процесуално представителство, на основание чл. 38 ЗА.

Оспорва решението като неправилно, незаконосъобразно и необосновано.

Счита изводите на съда за размера на командировъчните обезщетения за неправилни, поради липса на издадена заповед, с която работодателят е определил по-висок размер на командировъчните разходи в дружеството – за кои категории работници, при какви условия и в кои случаи следва да се ползват. Счита, че приложима е единствено специалната наредба, според която за първите 30 дни от командировката се заплащат по 35 евро на ден, а за останалите се прилага ставка в по-нисък размер – по 26.25 евро на ден. Според жалбоподателя съдът неправилно е приел представените пътни листи като доказателство за свършена работа от страна на ответника, във връзка с претенцията за връщане на надплатеното обезщетение. Не е съобразил, че преминаването през даден маршрут е част от възложената работа, а извън това ответникът дължи отчет за всички останали дейности, свързани с осъществяването на доставките на стоки до съответните клиенти. Поради липса на отчет, не може да се направи извод, че при получаване на авансовите суми е бил добросъвестен. Към момента на установяване на дължимото надплащане, ответникът не е бил в трудово правоотношение, поради което сумата не е удържана от трудово възнаграждение. Счита, че следва да бъде възстановена като безспорно доказана по

основание и размер, съгласно заключението на икономическата експертиза. Искането по същество е за отмяна и постановяване на решение, с което претенциите да се уважат изцяло.

Въззиваемата страна- С. Г. Т., чрез адвокат Ю.Д., изразява становище за неоснователност на жалбата по направените възражения срещу решението.

Подадена е частна жалба от „БИТ 2009“ООД срещу определение №261052 от 23.09.2020 г., с което е оставено без уважение искането за изменение на решението в частта за разносните, на основание чл.248 ГПК.

Представен е отговор на частната жалба от другата страна.

Съставът на Варненския окръжен съд, съобразно становищата на страните и писмените доказателства към делото, преценявани при условията на чл. 269 от ГПК и чл. 235, ал. 2 от ГПК, констатира:

Производството е по предявен осъдителен иск от „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, срещу С. Г. Т., за сумата 356,10 лева, съставляваща левовата равностойност на 182,07 евро, представляващи надплатено обезщетение при командировка в чужбина, за периода 02.09.2016 г.-17.11.2016 г., със законната лихва датата на исковата молба до окончателно изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че между дружеството и ответника е сключен трудов договор №64/01.09.2016 г. за определен срок – до 31.12.2016 г., по силата на който С.Т. е заемала длъжността „шофьор на тежкотоварен автомобил - 12 и повече тона“. Трудовото правоотношение е прекратено по взаимно съгласие със Заповед № 36/17.11.2016 г. Твърди, че за периода 02.09.2016 г.-17.11.2016 г., ответницата е била командирована извън страната за осъществяване на превози по маршрути Германия, Белгия, Франция и Холандия. След приключване на командировката не е представен отчет за изразходваните средства и извършената дейнос. За времето на командировка дружеството неоснователно е надплатило 356,10 лева, съставляваща левовата равностойност на 182,07 евро – командировъчни средства, които ответникът следва да ги възстанови.

В депозирания писмен отговор ответникът оспорва предявения иск като неоснователен и недоказан за твърдените обстоятелства. Направено е възражение за прихващане на претендираната от ищеца сума със сумата 633,75 лева, равностойност на 325 евро, представляващи дължими и неплатени от работодателя квартирни пари за периода 02.09.2016 г.-17.11.2016г.

По фактите и обстоятелствата:

В периода на разглежданите отношения страните са в трудово правоотношение, възникнало с ТД № 64/01.09.2016 г., за определен срок – до 31.12.2016 г. , по силата на който С. Г. Т. изпълнява длъжността „шофьор на тежкотоварен автомобил“. Със Заповед №36 от 17.11.2016г., трудовото правоотношение между дружеството и С.Т. е прекратено по взаимно съгласие, считано от 17.11.2016 г., на основание чл. 325, ал.1 КТ.

Съгласно Заповед №2016042/ 01.09.2016 г., на основание Наредбата за служебни командировки и специализации в чужбина (ПМС 115/03.06.2004 г.) е командирована за 72 дни, от 02.09.2019 г. до 12.11.2016г., за международен превоз по маршрута България -Белгия и обратно, в Сейнт Кателине Вафер, автобаза на „ЕКOTRAX“, със задача – изпълняване на заявки за международен превоз за „ЕКOTRAX“ по маршрути Германия–Белгия–Франция–Холандия. Командирования има право на пътни , дневни и квартирни пари , разходи за служебен багаж, такси и др., като всички необходими средства се поемат от фирмата, включително посочените в заповедта дневни пари до 35 евро дневно и квартирни пари до 130 евро на ден.

По делото са представени и съдът преценява като относими за спорните обстоятелства представените платежни документи: - Преводни нареждания с основание за плащане „заплата и командировъчни в чужбина“ и „пътни разходи“; платежни фишове за месеците септември, октомври и ноември 2016 г., пътни листи / с.55-93/.

По искане на ищеца е назначена съдебно-счетоводна експертиза.

Заклучението е приобщено към делото без възражения от страните.

Установява размера на дължимото обезщетение за командировка за периода 02.09.2016 г.- 17.11.2016г., съгласно Наредбата за служебните командировки на шофьорите и стюардесите в чужбина при международни автомобилни превози на товари и пътници, общо 2152,50 евро, и изплатеното от работодателя обезщетение за същия период- 2334,57 евро. Получената разлика от 182,07 евро, левова равностойност –356,10 лв., според заключението е надплатено от работодателя обезщетение.

По предявени иски претенции от С. Г. Т. срещу „БИТ 2009“ ЕООД, правно основание чл. 128, ал.2 КТ вр.чл.215 КТ, вр. чл. 15, ал.1 от НСКСЧ, е образувано гр.д.№ 700/ 2016г. на РС-Балчик. С влязло в сила решение № 141/ 30.10.2017г. е отхвърлен искът за неизплатени командировъчни пари в размер на 819лв., за извършени международни курсове през периода 01.11.2016г.- 17.11.2016г.

По същество на правния спор:

Предмет на главната искова претенция е сумата 356.10лв., равностойна на 182.07 евро, която според ищеца е платена на ответника над начислените дневни и квартирни пари за периода на командироване.

Спорът е между страни, които през разглеждания период се намират във трудово правоотношение, регламентирано от Кодекса на труда и приложимите подзаконови нормативни актове. Разгледан е съобразно Наредба за служебните командировки на шофьорите и стюардесите в чужбина при международни автомобилни превози на товари и пътници /НСКШСЧМАПТП/.

Според разпоредбата на чл.215, ал.1 и ал.2 КТ при командироване по чл.121, ал.1 КТ и по чл. 121 а, ал.2 КТ работникът или служителът има право да получи освен брутното си трудово възнаграждение, още и пътни, дневни и квартирни пари при условия и в размери определени от Министерския съвет. Съгласно чл.121а, ал.8 КТ нормативният акт определящ условията и редът за командироване и изпращане е наредба на Министерския съвет.

По законова делегация, с ПМС № 115/ 2004г., обн.ДВ, бр.50/2004г., е приета Наредба за служебните командировки и специализации в чужбина. Цитираната в решението НСКШСЧМАПТП е издадена от Министерство на финансите, не е приета с ПМС № 40/ 2.07.1987г. и съответно обнародвана в Държавен вестник, поради което няма нормативен характер.С ПМС № 40/02.07.1987 г. е приета Наредба за служебните командировки и специализации в чужбина, обн. ДВ бр. 54/14.07.1987 г. в сила от 14.07.1987 г., която по-късно е отменена с отмяната на самото постановление- ДВ бр. 50/11.06.2004 г., в сила от 01.07.2004 г., и е приета новата НСКСЧ с ПМС № 115/2004 г.

В съдебната практика няма спор, че след измененията на Кодекса на труда -чл.121а и чл.215 КТ, обн. ДВ, бр.105 -2016г., в сила от 30.12.2016г., следва да се прилага Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с ПМС № 115/ 2004г., обн. ДВ бр. 50/ 2004г., доколкото този ред за регламентиране на отношенията е предвиден в чл.121а, ал.8 КТ- определение № 612/01.06.2017 г. На ВКС по гр. д. № 500/2017г., IV г.о., и определение № 698/20.11.2020 г. На ВКС по гр. д. № 2098/2020 г., IV г.о.

Изложеното дава основание да се приеме, че нормативният акт регулиращ

процесните отношения е Наредба за служебните командировки и специализациите в чужбина /НСКСЧ/, приета с ПМС № 115/03.06.2004 г., обн. ДВ бр. 50/11.06.2004 г., в сила от 01.07.2004 г., а не Наредба за служебните командировки на шофьорите и стюардесите в чужбина при международни автомобилни превози на товари и пътници /НСКШСЧМАПТП/, както е прието в обжалваното първоинстанционно решение и въз основа на която е изготвено и заключението по назначената ССЧЕ.

По отношение размера на начислените и изплатени командировъчни пари преценява, че със Заповед за командироване № 2016042/01.09.2016 г., ответницата, сега виззируема страна, е командирована на основание Наредба за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с ПМС № 115/03.06.2004 г.

В раздел IV-ти от Наредбата са регламентирани командировъчните пари за персонала на различните видове транспортни средства, между които са и шофьорите на сухопътните превозни средства, а в Приложение № 3 към чл. 31, ал. 1 конкретно сумите, които се изплащат като дневни пари за командировъчни на шофьорите и стюардесите. Предвидено е, че те получават командировъчни пари на ден /включително дневни, част от които са и тези за храна/ за времето на изпълнение на международни рейсове, съгласно индивидуалните ставки, определени в приложение № 3. Определените в т. 1 от Приложение № 3 размери са минималните дължимите командировъчни пари в зависимост от обстоятелството дали при съответния международен рейс автомобилът се управлява от един или от повече водачи, при сменност - 27 евро на ден при единична езда и 21 евро на ден при двойна езда. Единната ставка не е твърдо фиксирана, а има определен предел и се обвързва с пропътуваните километри и други специфични показатели въз основа на заповед на ръководителя на ведомството или предприятието. Ръководителите на предприятия, изхождайки от конкретните обстоятелства и специфични условия, могат да определят и различни размери на командировъчни пари, които не могат да надвишават двойния размер от посочените в приложение № 3.

Определените с акт на МС размери на командировъчните установяват минималната граница на средствата, които следва да бъдат предоставени в условията на командироване. По преценка на работодателя командировъчните пари могат да се определят в по-висок размер, доколкото за него няма поставени ограничения.

Според нормата на чл.17, ал.1 НКСЧ ръководителите на предприятие могат да определят размери на дневните пари, различни от определените в приложение 2, които не могат да превишават двойния им размер. Последователно в практиката на касационния съд е застъпено становището, че определянето на максималните размери на квартирните пари е в противоречие с нормативен акт от по-висок ранг- чл. 228, ал.2 КТ, съгласно който размерите на обезщетението при командировка по НКСЧ, вр.чл.215 КТ, се прилага доколкото в КТД или в трудовия договор не са предвидени по-големи размери. В нарушение на нормата на чл. 228, ал. 2 КТ не могат да се определят максимално допустими размери на квартирните пари. При спор за размера на обезщетението, когато са договорени по- високи размери на обезщетението от определените в НКСЧ, следва да се прилага чл. 228, ал.2 КТ / Решение № 421 / 13.07.2010г. на ВКС по гр.д.№ 969/ 2009г., III г.о., ГК; Решение № 794/ 5.01.2011г. на ВКС по гр.д.№ 1837/ 2009г., IV г.о.,ГК./ .

Според заповедта дневните пари на командирования са „до 35 евро“, които са над предвидения в Наредбата и Приложение № 3 минимум. Не превишават двойния размер на командировъчните пари, съгласно правилата на Наредбата за персонала на сухоземни, въздухоплавателни и водни транспортни и специални средства, които имат значение за процесните отношения.

От разпоредбите на приложимото материално право се налага още и извод, че отчетите са предпоставка за заплащане на разходи за командировки, които следва да бъдат изплатени в действително направения размер /при нормативно определена долна минимална

граница/ и затова трябва да бъдат установени с разходни документи – гориво, пътни такси, ношувки и др.

Отчетът служи за оправдаване на авансово получените средства и е основание за доплащане, ако размерът на действително направените разходи надвишава получения аванс, но непредставянето на отчети не е основание да се откаже изплащане на такива, ако командироването е осъществено, както е в настоящия случай. Така, рапоредбата на чл.215 КТ не въвежда изискване за представяне на отчет, поради което неговата липса по никакъв начин не освобождава работодателя от задължението му да заплати командировъчни пари на работника при доказано реално осъществяване на командировката, обстоятелство, което в конкретния случай безспорно се доказва от представените доказателства по делото.

Настоящият състав на ВОС споделя извода на първоинстанционния съд за добросъвестност на ответника при получаване на процесната сума. В Кодекса на труда, законодателят е установил презумпция за добросъвестност при получаване на трудовото възнаграждение. Съгласно чл. 271, ал.1 КТ работникът не е длъжен да връща сумите за трудово възнаграждение по трудовото правоотношение, които е получил добросъвестно, изхождайки от презумпцията, че добросъвестността при осъществяване на трудовите права и задължения се предполага до установяване на противното- чл.8, ал.2 от КТ. Да са добросъвестно получени означава работникът към момента на получаването им да не знае, че са недължими, без значение дали причината за незнанието на работника се дължи на обикновено незнание, незаинтересуваност или пък на доверие, че работодателят коректно е изчислил дължимите му суми. В осъдителен исков процес по реда на ГПК работодателят следва да докаже липсата на добросъвестност при получаване на суми, представляващи трудово възнаграждение или командировъчни пари.

В разглеждания случай няма доказателства, насочващи към извод за недобросъвестност на ответницата при получаването на процесната сума и съответно на него основание за нейното възстановяване.

По изложените съображения искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен. Обусловено от изхода на спора не се произнася по възражението на прихващане направено с отговора на исковата молба.

При идентичен правен резултат решението е законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

По частната жалба:

Предмет на частната жалба е **определение № 261052/23.09.2020** г., постановено по гр.д. № 1238/2019 г. по описа на ВРС, с което е оставено без уважение искането на „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, за изменение на Решение № 539/06.02.2020 г., постановено по гр.д. № 1238/2019 г. по описа на ВРС, в частта за разноските, на осн. чл. 248 от ГПК, досежно присъденото адвокатско възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА.

Частната жалба е подадена от надлежна страна, в срока по чл. 275, ал.1 от ГПК и е допустима. Разгледана по същество същата е неоснователна по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл.38 от ЗА, при оказана безплатна правна помощ и съдействие на основание чл. 38, ал. 1 ЗА в исково производство, насрещната страна по делото се осъжда да заплати възнаграждение за осъществената безплатна правна помощ, ако и доколкото са налице основания по чл.78 от ГПК за ангажиране на отговорността ѝ за разноси, като техният размерът се определя от съда, съобразно предвидените в Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Трайната съдебна практика е ориентирана към присъждане на тези разноси в полза на адвоката, осъществил правната помощ. За присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38 ЗА пред съответната инстанция, е достатъчно по делото да е представен

договор за правна защита и съдействие, в който да е посочено, че упълномощеният адвокат оказва безплатна правна помощ на някое от основанията по т.1-3 на чл.38, ал. 1 ЗА, като не е необходимо страната да установява и да доказва съответното основание за предоставяне на безплатна правна помощ. Доколкото в конкретния случай е представен Договор за правна защита и съдействие от 14.06.2019 г. (лист 97 от делото на ВРС) и разноските за адвокатско възнаграждение са дължими въз основа на осъществена безплатна адвокатска помощ, на основание чл.38, ал. 1, т. 2 от ЗА, то първоинстанционният съд правилно е присъдил в полза на адвоката, оказал правната помощ, адвокатско възнаграждение в размер на 300 лв., като размерът на дължимия адвокатски хонорар е определен от съда в рамките на нормативно установения минимум, поради липса на изрично уговорен размер.

Определението, с което е оставено без уважение искането на „БИТ 2009“ООД, ЕИК 200650391, за изменение на Решение № 539/06.02.2020 г., постановено по гр.д. № 1238/2019 г. по описа на ВРС, в частта за разноските, на осн. чл.248 от ГПК, досежно присъденото адвокатско възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, е правилно и следва да бъде потвърдено.

Предвид изхода от спора, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, на въззиваемата страна се дължат направените по делото разноски. Разноските се претендират съобразно представен списък по чл.80 от ГПК и доказателства за реално извършен разход в посочения размер-заплатено адвокатско възнаграждение в размер от 400 лв.

По възражението на въззивната страна за прекомерност, на основание чл.78, ал. 5 ГПК констатира, че договореното и заплатено възнаграждение по договор за правна защита и съдействие е в размер на 400 лв. Съгласно разпоредбата на чл.7, ал.2, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, минималният размер на адвокатското възнаграждение е в размер на 300 лв. При намаляване на подлежащо на присъждане адвокатско възнаграждение, поради прекомерност, съдът не е обвързан от предвиденото в параграф 2 от ДР на Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и е свободен да намали възнаграждението до предвидения в същата разпоредба минимален размер- т. 3 от Тълкувателно решение № 6/2012 г. от 06,11,2013 г., постановено по тълкувателно дело № 6/2012 г. на ОСГТК.

Предвид фактическата и правна сложност на спора, съпоставимо с осъществената в процеса правна защита, приема, че на въззиваемата страна следва да се присъдят разноски в минималния нормативно посочен размер от 300лв., на основание чл. 78, ал.5 от ГПК.

На основание чл. 271, ал.1 и чл. 280 от ГПК съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 539/06.02.2020 г. по гр.д. № 1238/2019 г. на ВРС, с което е отхвърлен предявеният иск от „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, със седалище и адрес на управление гр. Балчик, ул. „*****“, представлявано от К. К., срещу С. Г. Т., ЕГН *****, с адрес: гр. Варна, ж.к. „*****“ № *, вх. *, ет. *, ап. *, за осъждане на ответника да заплати сумата от 356,10 лв., съставляваща левовата равностойност на 182,07 евро, представляващи надплатено обезщетение при командировка в чужбина, за периода 02.09.2016 г. – 17.11.2016 г., ведно със законната лихва за забава, считано от депозиране на исковата молба в съда – 10.09.2018 г. до окончателно изплащане на задължението.

ОСЪЖДА „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, да заплати на С. Г. Т., ЕГН *****, разноски по въззивното дело в размер на 300 лв./ триста лева/, на осн. чл.78, ал. 3 от ГПК.

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 261052/23.09.2020 г., постановено по гр.д. №

1238/2019 г. по описа на ВРС, с което е оставено без уважение искането на „БИТ 2009“ ООД, ЕИК 200650391, за изменение на Решение № 539/06.02.2020 г., постановено по гр.д. № 1238/2019 г. на ВРС, в частта за разноските, на основание чл.248 от ГПК.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____